

131

1646. Φιρμάνιον ὑπὲρ μ. Βεροίας Ἰωαννικίου καὶ Ἰωάσαφ, μνημ. ἐν 33, σ. 13.

132

1646–1691. Λύσεις νομικῶν ἀποριῶν ὑποβληθεισῶν ὑπὸ ἀρχιερέως τινός, πρὸς τὸν Ἰωάννην τὸν Καρυοφύλλην, ἐκ τοῦ χφ. Νικολάου Καρατζᾶ, ἐν 121.

1. Ἐρώτησις. «... νὰ μοιράσῃ τὸ παντρεμένον (παιδί) μὲ τὸ ἀνήλικον ἴσα, ὅπου ἐκεῖνο ὅσον νὰ ἔλθῃ εἰς ἡλικίαν τὰ τρώγει, στέκει καλὰ ;

Ἀπόκρισις. Νὰ γένη συνεισφορά· βάνει τὸ ὑπανδρευμένον τὰ ὅσα ἔλαβεν εἰς τὴν μέσσην.

2. Ἐρ. Ἐνας πατέρας ἔχει δύο παιδιά· τὸ ἓνα τὸ ἔβαλε καὶ ἔμαθε τέχνην, ἢ γράμματα· τὸ ἄλλο ἐδούλευε τὸ ζευγάρι ἢ ἐφύλαγε τὰ ζῶα του, ἢ πραγματεύετον τὰ ἄσπρα τοῦ πατρὸς του· ἀπέθανεν ὁ πατέρας τους· νὰ μοιράσων ἴσα τὰ δύο ἀδέλφια μὲ ἐκεῖνον ὅπου δὲν ἐδούλευεν ;

Ἀπόκρ. Ἐὰν διακριθῇ ὁ πατέρας νὰ παραγγείλῃ νὰ λάβῃ τὸ δουλεῦον τὶ ἔξω ἀπὸ τὸ μερικόν· ἢ ἐὰν φαίνεται τὶ ἐδικόν του ξέχωρα τὸ πέρνει ἢ ἡ διάκρισις τοῦ κοιτοῦ.

3. Ἐρώτ. Ἐνας πατέρας ἔχει παιδιά τρία· τὸ ἓνα δουλεύει εἰς ξενιτεία καὶ ποχθαίνει ἄσπρα καὶ πράγματα, τὰ δύο δουλεύουν τὸν πατέρα· ἀπόθανε ὁ πατέρας, ἔρχεται ἐκεῖνο ἀπὸ τῆς ξενιτείας καὶ λέγει· ἐλᾶτε νὰ μοιράσωμεν· ἐμποροῦν τὰ ἀδέλφια του νὰ τοῦ εἰποῦν, φέρε καὶ ἐσὺ ἐκεῖνα ὅπου ἐκαζάντισες, βάλτα εἰς τὴν μέσσην νὰ τὰ μοιράσωμεν ὁμοίως μὲ τὰ πατρικά μας ;

Ἀπόκρ. Δὲν ἐμποροῦν νὰ τοῦ τὸ εἰποῦν· μόνον ἐὰν ἐπαγγείλῃ ὁ πατήρ νὰ πάρουν διὰ τὴν δούλευσίν τους τίποτε, ἢ νὰ πάρῃ ἐκεῖνος τόσον καὶ νὰ μείνουν τὰ ἄλλα εἰς τὰ ὑπεξούσια παιδιά, ἢ νὰ κάμῃ διάκρισιν ὁ κοιτὴς καθὼς τοῦ φανῇ.

4. Ἐρώτ. Ἐνας πατέρας ἔχει παιδιά καὶ γυναῖκα· ἀπόθανε, ἐμοίωσαν τὰ παιδιά. Τῆς μητρὸς τους εἶναι δίκαιον νὰ τῆς δώκουν ἀπὸ τοῦ ἀνδρός της μερίδιον ;

Ἀπόκρ. Ἐὰν ὑπεσχέθῃ νὰ φυλάξῃ χηρεῖαν τελείαν, πέρνει μοῖραν ἑνὸς παιδίου καὶ τὰ πρὸ γάμου καὶ μετὰ γάμον δωρεὰς καὶ τὰ προικιά της.

(Ἐρ.) Ἀμὴ ἂν θέλῃ νὰ παντρευθῇ, τί πέρνει ;

(Ἀπόκρ.) Οὐδὲν τοῦ ἀνδρός.

(Ἐρώτ.) Ἀμὴ ἂν ἔχῃ παιδί ἀνήλικον καὶ δὲν ἠμπορεῖ ὥσάν μᾶνα νὰ τὸ ἀφήκῃ νὰ πάρῃ παράνου τίποτε ἢ μόνον τὸ μερίδιόν του ;

(Ἀπόκρ.) Μόνον τὸ μερίδιόν του.

5. Ἐρώτ. Δύο ἀδέλφια κάθονται μὲ τὴν μᾶναν τους· ἐπανδρεύθησαν καὶ τὰ δύο καὶ εἶναι εἰς ἓνα σπῆντι· ἐπῆραν προικιά κάθε εἰς τὰ ἐδικά του, ἐπῆραν καὶ ζῶα, ἔχουν ἓνα πουργί, μίαν ἐξοδίαν, ἓνα χρέος, ἀντάμα τὰ φυλάττουν· τοῦ ἑνὸς ἀδελφοῦ ἐψόφησαν, τοῦ ἄλλου ἀνγάτισαν. Νὰ πάρουν κάθε εἰς ἐκεῖνο ὅπου εὐρίσκεται, ἢ τὸ διάφορον τοῦ ἑνὸς ἀδελφοῦ ὅπου ἀνγάτισαν νὰ τὸ μοιράσων οἱ δύο ἀδελφοί, ἢ ὄχι ;

Ἀπόκρ. Καθ' ἓνα τὰ δικά του παίρνει, ἂν τὰ φυλάξῃ καθ' ἓν ξεχωριστά· ἂμ σὰν τὰ ἔμειξαν, ψόφος καὶ περισσεύμα κοινόν.

(Ἑρώτ.) Ἡ καὶ ἂν ἔχουν καὶ ἄσπρα καὶ τὰ δουλεύουν ἀντάμα, ὁ ἓνας ἔχασε καὶ ὁ ἄλλος ὄχι· ἢ ζημία κοινὴ εἶναι ἢ ὄχι;

(Ἀπόκρ.) Ἐὰν ἔχουν συμφωνίαν, διάφορον καὶ ζημίαν εἰς τὸ μέσον. Εἰ δέ, καθ' ἓνας ὅ,τι κάμνη διὰ λόγου του, δὲν ἀνακατώνεται οὔτε ἢ ζημία, οὔτε τὸ διάφορον εἰς τὴν μέσην.

6. Ἑρώτ. Ἐνας πατέρας εἶχε παιδιὰ τρία ἢ καὶ τέσσαρα, ἀπέθανε· τὰ τρία εἶναι ἀνήλικα, ὁ ἓνας εἶναι ἡλικίας, ἐπῆρε τὰ πράγματα τὰ πατρικά τους εἰς τὰ χέρια του, ζῇ καὶ ἡ μάνα τους, τὰ ἐπραγματεύθη, ἔχασε τὰ ἥμισυ καὶ περισσότερα, ἢ τὰ ἐχάλασε καὶ κακῶς· αὖξήνα τὰ ἀδέλφια του· ὅ,τι ἔκαμε εἶναι καλὰ καμωμένα; ἢ ἐμποροῦν νὰ τοῦ εἰποῦν, ἡμεῖς ζητοῦμεν τὰ ὅσα ἄφηκεν ὁ πατέρας μας, ἐσὺ ἄς μὴν τὰ ἐχάλαες. Ἡ πάλιν, ἂν ἐκέρδεσεν, ἐμπορεῖ (νὰ εἰπῇ) ἐκεῖνος, τὰ πατρικά μας ἰδοὺ ὅπου εὐρίσκονται· τὰ ἄλλα τὰ ἐκοπίασα ἐγώ, σώνει ὅπου σὰς ἀνέθρεψα σὰν πατέρας καὶ δὲν ἀχάσατε καὶ τίποτε ἀπὸ τὰ πατρικά μας. Τοῦ τυχαίνει νὰ πάρῃ τίποτε παράνου διὰ τοὺς κόπους του, μία διάκρισις;

Ἀπόκρ. Ὅταν ἐπῆρε τὰ πατρικά χρήματα, ἂν ἔκαμε συμφωνίαν μὲ τὴν μητέρα τους, μὲ συγγενεῖς, μὲ ἀρχιερεῖς ἢ νὰ τὰ δουλεύῃ μὲ τόκον ἢ συντροφικὰ καὶ νὰ εὐγάνῃ τόσον διὰ τὸν κόπον του, ἢ ἂν χαθοῦν νὰ εἶναι καλὰ χαμένα, εἰ δὲ τὰ ἐπῆρεν ἀδιορίστως, ὅσα ἐχάθηκαν, τὰ ἀποσώνει καὶ λογαριάζει καὶ τὴν τροφήν· εἰ δὲ ἐκέρδισε, πέρνει καὶ αὐτὸς τὸ μισὸν καὶ τὸ ἄλλο μισὸν τὰ ἀδέλφια του καὶ λογαριάζει καὶ τὴν τροφήν.

(Αἱ ὑπ' ἀριθ. 7-21 ἐρωτήσεις εἶναι ἄνευ ἀπαντήσεως· ἐξ αὐτῶν ὅμως εἶναι ἐνδιαφέρουσαι αἱ κάτωθι ἐρωτήσεις, ὡς μνημονεύουσαι ἔθιμον).

14. Ἑρώτ. Ἐμπορεῖ νὰ ζητᾷ ἢ γυναικα ἢ ὁ ἄνδρας τετραμόριον τὸ ζῶν μέρος ἢ μόνον τὴν συνήθειαν τοῦ τόπου; καὶ πῶς ἐξηγεῖται αὐτὸ τὸ τετραμόριον; Εἰς τὴν γυναικα εἶναι τετραμόριον ἢ καὶ εἰς τὸν ἄνδρα;

(Ἑρώτ.). Εἰς ἡμᾶς πρὸ γάμου δωρεά, ὅταν ὁ ἄνδρας δὲν ἔχει ἐδικὰ του, δανείζεται καὶ τὰ στέλνει τὸ σάββατον εἰς τὸ σινί, καὶ τῆς νύμφης τὸ γένος τὰ ξετιμᾷ· καὶ ἂν ἔλθῃ θάνατος τοῦ ἀνδρός, τὰ ζητᾷ καινούρια ἢ γυναικα ἀπὸ τὰ καλὰ τοῦ ἀνδρός της· στέκει καλὰ; Εἰ δὲ καὶ τῆς πέ(μ)πει πάλιν ροῦχα τὸ σάββατον πρὸ γάμου δωρεά, καὶ τὰ χαλάσει εἰς τὸν ἄνδρα της, πάλιν ἂν ἔλθῃ θάνατος τοῦ ἀνδρός της, καινούρια τὰ ζητᾷ;

15. Ἑρώτ. Εἰς ἡμᾶς μόνον μὲ τὸ προικοσύμφωνον αἱ γυναῖκες κυβερνοῦνται ἐκπαλαί, λέγοντας ἢ κοινότης, ὁ ἄνδρας τὸ ἔστρεξε ἐκεῖνο τὸ προικοσύμφωνον, ἄς τὰ πληρώσῃ, ἢ ἄς ἔγραφε τί ἐπῆρε καὶ τί δὲν ἐπῆρε εἰς τὸ προικοσύμφωνον, ὅσα καὶ ἂν ἐχάλασεν εἰς τὸν ἄνδρα της, τὰ πέρνει ἢ γυναικα, τὰ προικῶα της τὰ ἔχει εἰς τὰ χέρια της, ὁ ἄνδρας της δὲν ἠξεύρει τίποτε, ἂν αὐτὴ θελήσῃ νὰ τὰ δώκῃ διὰ τὴν ψυχὴν της, ἢ νὰ τὰ χαρίσῃ ἐδικῶν της, ἢ νὰ τὰ χαλάσῃ καὶ κακῶς, ἢ καὶ νὰ ἐχάθηκαν, νὰ τὸν ἐβάλουν εἰς ἀφορισμὸν πῶς αὐτὸς δὲν τὰ ἐχάλασεν, ἢ μόνον νὰ τὰ πληρώσῃ; Αὐτὸν εὐρίσκουν αὖξησις (ἢ) ἐλάττωσις τῷ ἀνδρί, καὶ ὄχι ἄλλο· ἀδικία εἶναι εἰς ἐκεῖνον, εἰ μόνον ἦτον καὶ ξένα καὶ ἐκείνη μὲ τὸν καιρὸν τὰ ἔδωκεν ὀπίσω...».

133

1647. Προικοσύμφωνον ἐν χωρίῳ Μαντζαβινᾶτα Κεφαλληνίας, ἐν 298, σ. 391-392.

«... καὶ ἀγροικιέται διὰ πατρικά καὶ μητρικά καὶ καθολικὸ της ἀδελφομοῖρι...».